

mira brtka

galerija savremene likovne umetnosti novi sad

mira brtka

slike

kolaži

crteži

1963

1971

izložbene prostorije galerije matice srpske 11. — 21. V. 1971.

A harmadik évtized kezdetén az absztrakt festészet sok okból kifolyólag nem tudott fennmaradni a jugoszláv művészetben. Lubarda 1951-es belgrádi kiállításával, tehát három évtizeddel később, amely a hagyományokkal szembeni lázadásnak az avantgarde atommagja volt, az absztrakt festészet az ezt követő húsz esztendő alatt történelmi szerepet vitt ki magának a jugoszláv művészetben. Mira Brtka éppen az absztrakt festészet feltöretésének idejében 1953-ban fejezte be tanulmányait a belgrádi Film- és Színművészeti Akadémia rendezői szakán. Ezután rendezéssel és festéssel párhuzamosan foglalkozva 1959-ben Rómába ment és ott 1963-ban a Képzőművészeti akadémián befejezte a festészetet.

Mira Brtka képzőművészeti elképzeléseit és szabályait azokra az elméleti feltevésekre építi, amelyek az absztrakt művészetben a művésznél szinte korlátlan lehetőségeket nyújtanak a szabad és egyéni kutatásokra. Első alkotásaiban összeütközésbe kerül az anyag szerkezetének problémáival: előbb színekkel később pedig vonalakkal is építi plasztikus alakjainak világát. Mira Brtkát azonban mindinkább a fények problémái érdeklik: képeinek kompozícióiban a fény vibrációit mértani konstrukcióval és intenzív színekkel oldja meg. Az ilyen esztétikai elkötelezettségére nagy befolyást gyakorol a japán Nobuya Abe által 1967-ben Rómában megalakított „Illumination” csoport munkája. Ezt a csoportot Abe mellett Mira Brtka és Milena Čubaković jugoszláv, Marcia Hafir amerikai, Paolo Patelli és Aldo Schmidt olasz festők alkotják.

Mira Brtka újkori alkotásaiban képzőművészeti elképzeléseit a „fény-színek, a forma-tér” szabélynak veti alá. Formaalkotásában, amelynek gyakran asszociatív tartalmat ad, egyszínű felületeit égő színekkel: pirossal, kékkel, zölddel, sárgával, feketével, lilával, fehérrel festi meg, de a színek szimétriájával nem követi formáinak szimétriáját, s a pirosat kékkel, a fehéret feketével állítja szembe, a színellentétekkel váltja valóra a kívánt hatásokat.

Mira Brtka festészetének nincsenek követői Vajdaságban. Mértani és szerves absztrakcióival teljesen egyedülálló. A korszerű vizuális kommunikáció tényleges jelentőségét felfogva, s eziránti elkötelezettségével alkotásaival nemesebbé teszi életünket a rendezett világban. További útkeresései és kutatásai minden bizonnyal új értékekkel fogják gazdagítani korszerű képzőművészetünket.

Slobodan S. Sanader

La peinture abstraite dans l'art yougoslave n'a pas pu, pour de raisons multiples et variées, se maintenir au commencement de la troisième décennie. L'exposition de Lubarda, en 1951 à Belgrade, trente années après, a démontré que la peinture abstraite dans la révolte contre le traditionnel, représentait au cours de vingt ans suivants, un „noyau d'avant-garde” et qu'elle allait obtenir la place historique dans l'art yougoslave. A l'époque où la peinture abstraite apparaissait chez nous, Mira Brtka a fait son diplôme en 1953 à l'Académie du théâtre et du film de Belgrade, dans la classe de la mise en scène. Travaillant parallèlement à la mise en scène et la peinture elle part en 1959 à Rome, pour étudier la peinture à l'Académie des beaux arts, où elle a fait son diplôme en 1963.

Mira Brtka construit sa formule de peinture se basant sur toutes ces prépositions théoriques qui dans l'art abstrait se montrent presque absolues, laissant à l'artiste la pleine liberté de l'expression individuelle. Dans ses premières oeuvres elle s'affronte avec le problème de la structure de la matière dans laquelle Mira Brtka fait les formes de son monde plastique, au commencement avec la lumière, plus tard avec la ligne. Mais, de plus en plus l'artiste s'intéresse pour le problème de la lumière. Dans la construction géométrique de la composition de son tableau et utilisant un spectre intensif des couleurs, elle trouve la solution pour des vibrations de lumière. Sans doute, une telle conception esthétique de notre artiste, était influencée aussi par le travail dans le groupe „Illumination”, fondé à Rome en 1967 de la part du Japonais Nobuya Abe. Les membres du groupe sont encore, à côté de Nobuya Abe: Mira Brtka et Milena Čubaković de Yougoslavie, Marcia Hafif des États Unis, Paolo Patelli et Ado Schmid d'Italie.

Dans ses oeuvres plus récentes, se servant de la liberté de l'imagination Mira Brtka subordonne son credo de la peinture à la formule: „lumière — couleur — forme — espace”. L'organisation de son tableau est symétrique. Dans la construction de la forme qui a parfois un contenu associatif, elle peint des surfaces monochromes en couleurs très vives: rouge, bleu, vert, jaune, noir, violet, blanc — mais, la symétrie du coloris ne suit pas celle de la forme; le rouge se rencontre avec le bleu, le blanc avec le noir et avec les contrastes des surfaces colorées l'artiste désire réaliser des effets voulus.

Apstraktno slikarstvo u jugoslovenskoj umetnosti iz niza razloga nije uspelo da se održi početkom treće decenije. Na Lubardinoj izložbi u Beogradu 1951. godine, znači tri decenije kasnije, apstraktno slikarstvo u revoltu protiv tradicionalnog predstavlja „avangardni nukleus“ i tokom sledećih dvadeset godina dobija istorijsko mesto u jugoslovenskoj umetnosti. U vreme kada se kod nas pojavljuje apstraktno slikarstvo Mira Brtka završava u Beogradu 1953. godine Akademiju za pozorišnu i filmsku umetnost — osek režije. Baveći se uporedo režijom i slikarstvom, odlazi 1959. godine u Rim gde 1963 završava Akademiju likovnih umetnosti — osek za slikarstvo.

Mira Brtka svoju likovnu formulu gradi upravo na svim onim teoretskim pretpostavkama, koje su u apstraktnoj umetnosti skoro neograničene i omogućavaju umetniku široku slobodu individualnog istraživanja. U prvim radovima sukobljava se sa problemom strukture materije gde bojom svetlom a kasnije i linijom gradi svoj svet plastičnih oblika. Međutim nju sve više interesuje problem svetlosti tako da svetlosne vibracije rešava geometrijskom konstrukcijom kompozicije slike i veoma intenzivnim spektrom boja. Svakako da na ovakvu estetsku opredeljenost Brtke utiče i rad grupe „Illumination“ koju osniva u Rimu 1967. godine japanac Nobuya Abe. Ovu grupu pored Abea sačinjavaju Mira Brtka i Milena Čubraković iz Jugoslavije, Marcia Hafif iz SAD, Paolo Patelli i Aldo Schmid iz Italije.

U delima novijeg datuma Mira Brtka koristeći slobodu stvaralačke imaginacije svoj likovni credo podvrgava formuli „svetlost — boja, forma — prostor“. Ona organizuje sliku putem simetrije. Konstruišući formu, ponekad asocijativne sadržine, ona veoma jarkim bojama islikava monohromne površine crvenom, plavom, zelenom, žutom, crnom, ljubičastom, belom bojom, ali simetriju forme ne prati simetrija kolorita, crvenu suprotstavlja plavoj, belu crnoj boji, nastojeći da kontrastom bojenih površina postigne željeni efekat.

Slikarstvo Mire Brtke nema sledbenika u likovnoj umetnosti Vojvodine. Ona je sa svojom geometrijskom i organskom apstrakcijom potpuno usamljena. Opredeljujući se i shvatajući pravi značaj savremenih vizuelnih komunikacija ona svojim radovima oplemenjuje urbanizirani svet našeg življenja. Dalja istraživanja svakako da će dati nove rezultate i nove vrednosti našoj savremenoj likovnoj umetnosti.

Slobodan S. Sanader

Z viacerých dôvodov sa abstraktné maliarstvo neupevnilo na začiatku tridsiatych rokov v juhoslovanskom umení. Na Lubardovej výstave v Belehrade roku 1951, teda o tri desaťročia neskoršie, sa abstraktné maliarstvo revoltou proti tradičnému stáva „avantgardným nukleom“ a počas ďalších dvadsať rokov nadobudlo historické miesto v juhoslovanskom umení. V čase, keď sa u nás javí abstraktné maliarstvo, Mira Brtková končí roku 1953 v Belehrade Akadémiu pre divadelné a filmové umenie — úsek réžie. Súčasne sa venuje réžii a maliarstvu, odchádza roku 1959 do Ríma a roku 1963 končí Akadémiu výtvarných umení — úsek maliarstva.

Mira Brtková buduje svoju výtvarnú formulu na takých teoretických predpokladoch, ktoré sú v abstraktnom umení takmer neobmedzené a umelcovi poskytujú širokú voľnosť individuálneho výskumu. V prvých svojich prácach zápasi s problémom štruktúry hmoty; farbou, svetlom a neskoršie liniou buduje svoj svet plasticých tvarov. Lenže Brtkovú čoraz väčšími zaujíma otázka svetla, takže svetelné vibrácie rieši geometrickou konštrukciou kompozície obrazu a intenzívnym spektrom farieb. Isteže také estetické zameranie Brtkovej ovplyvnila aj činnosť skupiny Illumination, ktorú založil v Ríme roku 1967 Japonec Nobuya Abe. V skupine boli Mira Brtková a Milena Čubrakovićová z Južoslávie, Marcia Hafif z USA, Paolo Patelli a Aldo Schmid z Talianska.

V novších prácach Mira Brtková podrobuje svoje výtvarné krédo formule „svetlo-farba, tvar-priestor“, pričom využíva voľnosť tvorivej imaginácie. Obraz organizuje symetrickým postupom. Keď konštruuje tvar, niekedy asociatívneho obsahu, príliš jasnými farbami mája monochromatické plochy, červenou, modrou, zelenou, žltou, čiernou, fialovou, bielou farbou. Pritom symetrickosť farieb nesleduje symetrickosť koloritu. Červenej protireči modrá, bielej čierna. Umelkňa sa kontrastom farebných plôch snaží dosiahnuť žiadúci efekt.

Maliarstvo Mire Brtkovej nemá stúpcov vo výtvarnom umení Vojvodiny. Svojou geometrickou a organickou abstrakciou je úplne osamelá. Jej dielo svedčí, že pochopila skutočný význam súčasných vizuálnych komunikácií. Brtková totiž svojimi prácami zošlachuje urbanizovaný svet našej doby. Ďalšie výskumy určite prinesú nové výsledky a nové hodnoty nášmu súčasnému výtvarnému umeniu.

Slobodan S. Sanader

La peinture de Mira Brtka n'a pas de condisciples dans les arts plastiques de Voïvodine. Elle est tout à fait isolée dans ce milieu, avec l'abstraction géométrique et organique de sa peinture. Connaissant l'importance véritable des communications visuelles modernes et se décidant pour cette sorte d'expression artistique, elle fait ennoblir le monde urbanisé de notre vie avec la présence de ses oeuvres. Les recherches qui vont suivre, apporteront sans doute d'autres résultats et valeurs nouveaux à nos arts plastiques contemporains.

Slobodan S. Sanader

BIOGRAFIJA

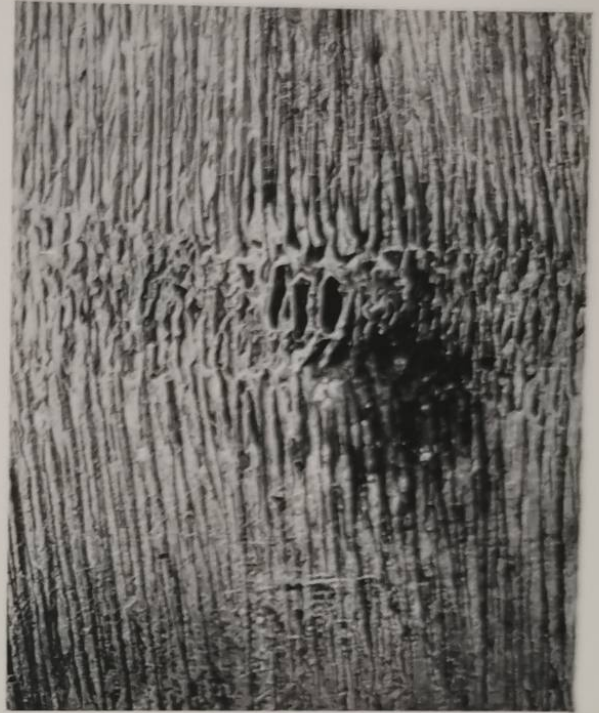
- 1930. Rođena u Novim Banovcima kod Stare Pazove.
- 1948. Završila gimnaziju u Beogradu — V i VI razred učila u Bratislavi.
- 1953. Diplomirala na Akademiji za pozorišnu i filmsku umetnost u Beogradu — odsek režije — kod profesora Vjekoslava Afrića, Josipa Kulundžića, Slavka Vorkapića.
- 1953. Režirala pozorišni komad „Staklena menažerija“ u Subotici. Jednogodišnje studisko putovanje u Prag gde radi sa režiserom Otokarom Vavrom.
- 1958. Samostalno režirala kratkometražne filmove za Zagreb-film do 1959.
- 1959. Asistent režije u Rimu kod režisera Pjetra Đermija i Alberta Latuadija.
- 1963. Diplomirala slikarstvo na Akademiji likovnih umetnosti u Rimu.
Za vreme studija od 1959. učestvovala na studentskim izložbama u Italiji.
Adresa: Stara Pazova, Maršala Tita 88.

SAMOSTALNE IZLOŽBE

- 1964. Arflex — RIM.
- 1970. Izložbeni paviljon ULUBiH-a — SARAJEVO.
- 1971. Slovački narodni dom — STARA PAZOVA.

GRUPNE IZLOŽBE

- 1964. Galleria Scorpio — RIM.
- 1965. V simpozijum likovnih umetnosti Rima i Lacia — RIM. Izložba grupe „Forme presenti“, Galleria Scorpio — RIM.
- 1967. III Trijenale jugoslovenske likovne umetnosti — BEOGRAD. Izložba grupe „ILLUMINATION“, Galleria d'arte „L'Argentario“ — TRENTO.
VI Bijenale romana — RIM.
- 1968. Izložba ULUS-a, Oktobarski salon — BEOGRAD.
Izložba grupe „Mostra marcato“ — RIM.
Savremeni likovni umetnici Vojvodine — NOVI SAD.
- 1969. Izložba ULUS-a, Oktobarski salon — BEOGRAD.
- 1970. Izložba ULUS-a, Neke tendencije beogradske umetnosti; Oktobarski salon; Likovni umetnici Vojvodine — BEOGRAD.

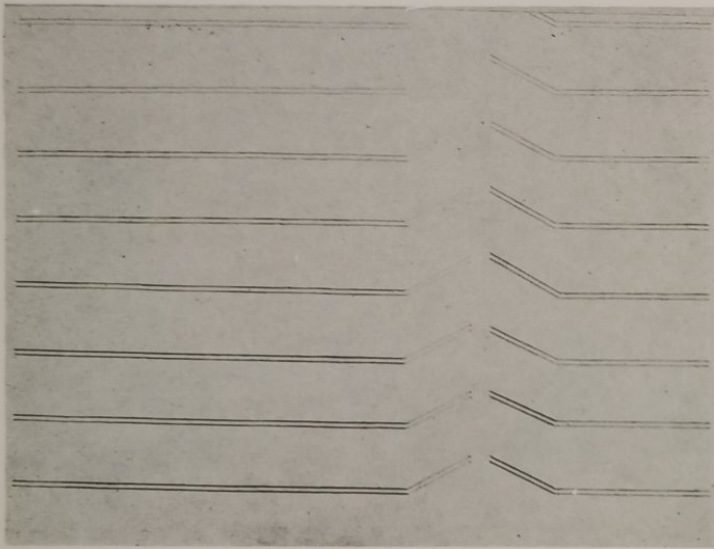
7. Fuoco — 1964

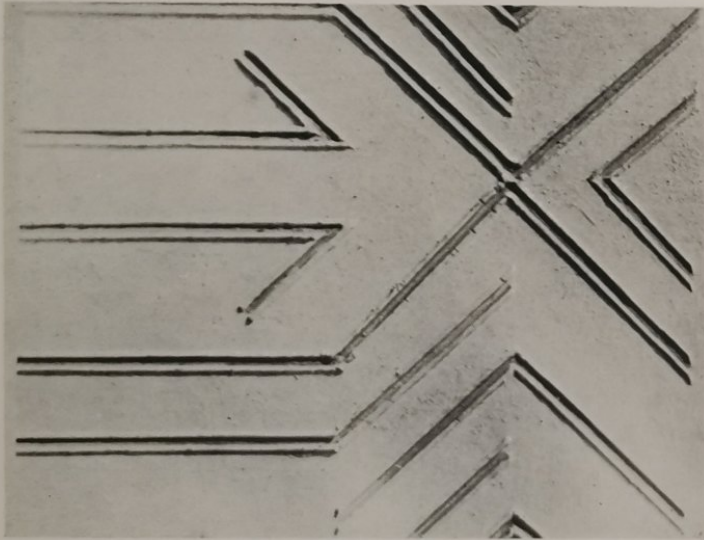
1. Senza Titolo — 1963

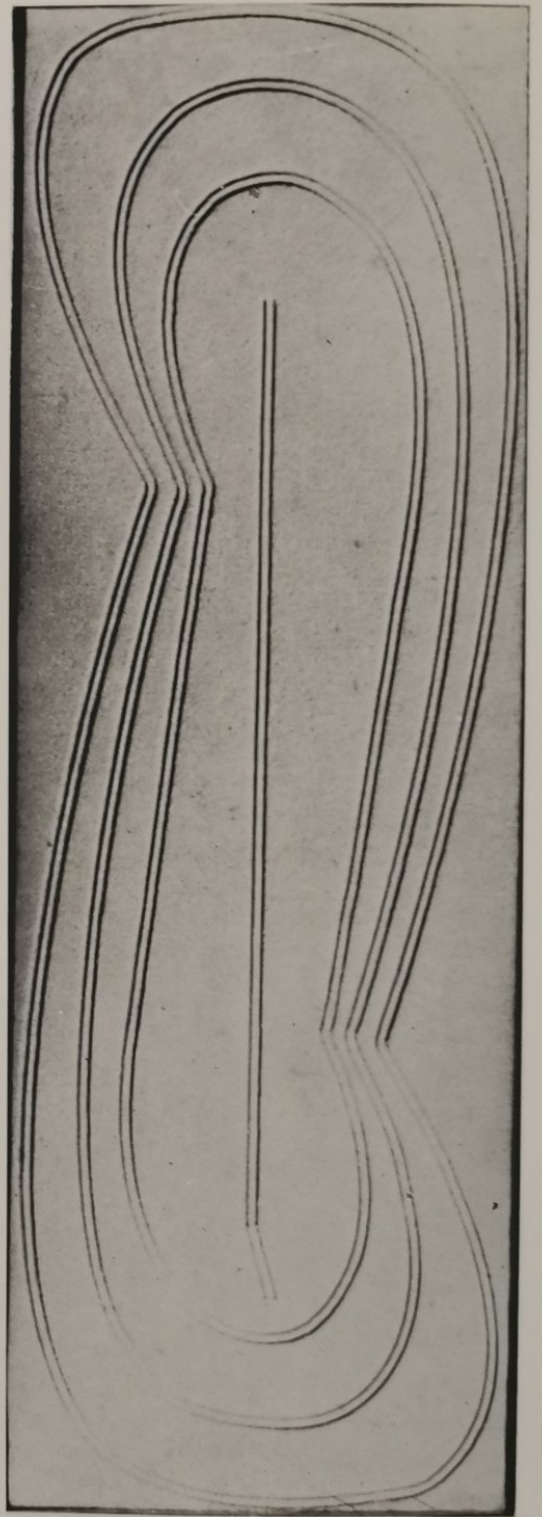
3. Lo specchio rugginoso — 1964

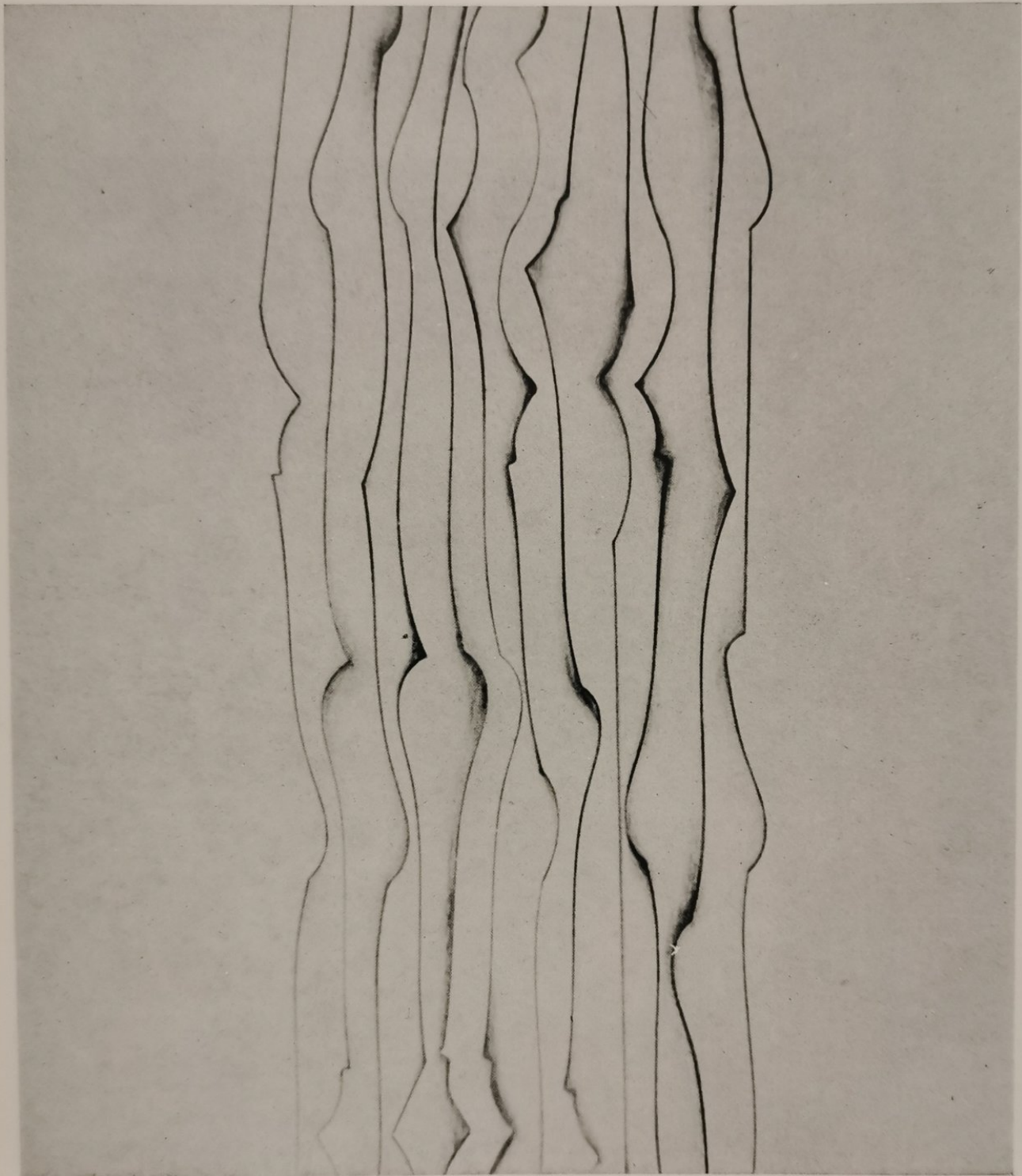
8. Construzione I — 1965

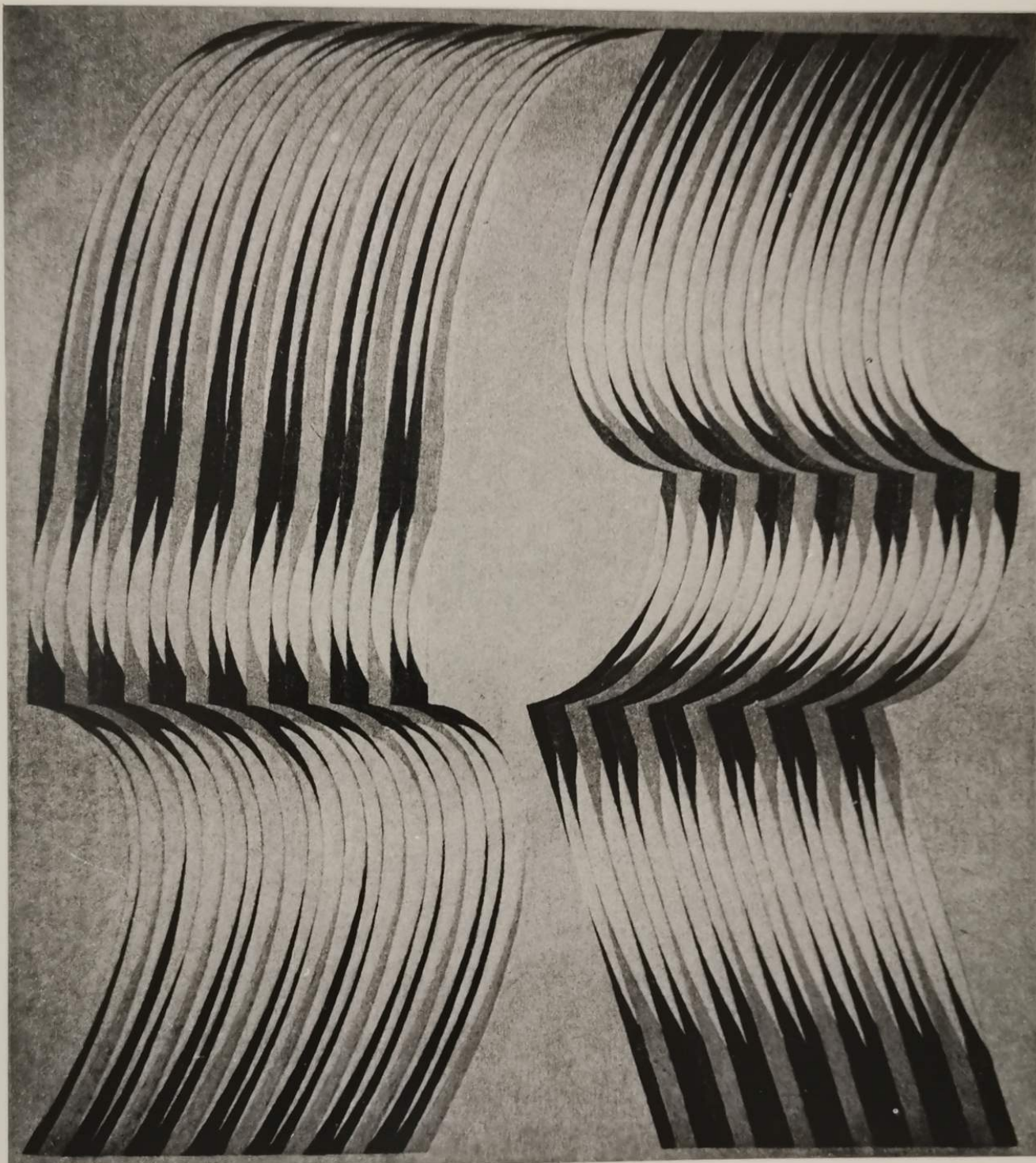
Konstrukcija — detalj — bez broja

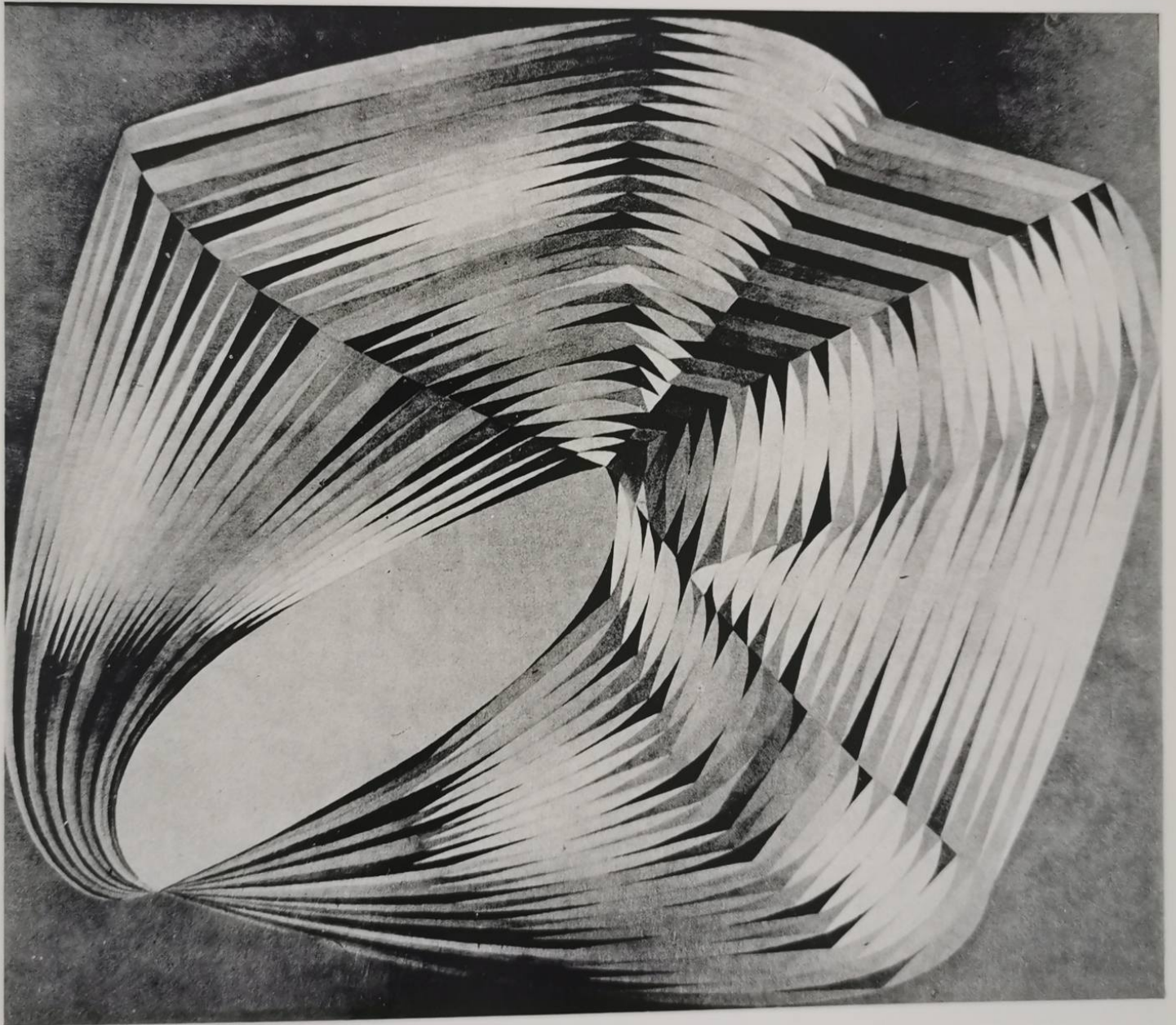
21. Horizont y — 1969

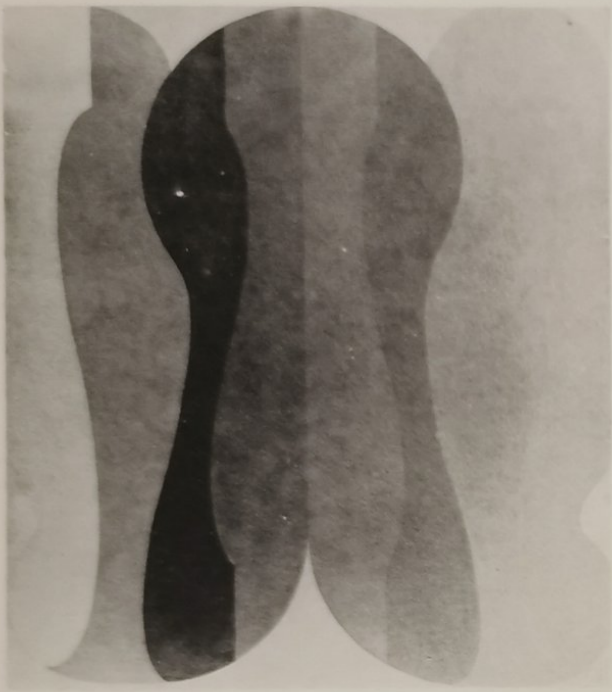
57. Odjek A — 1966

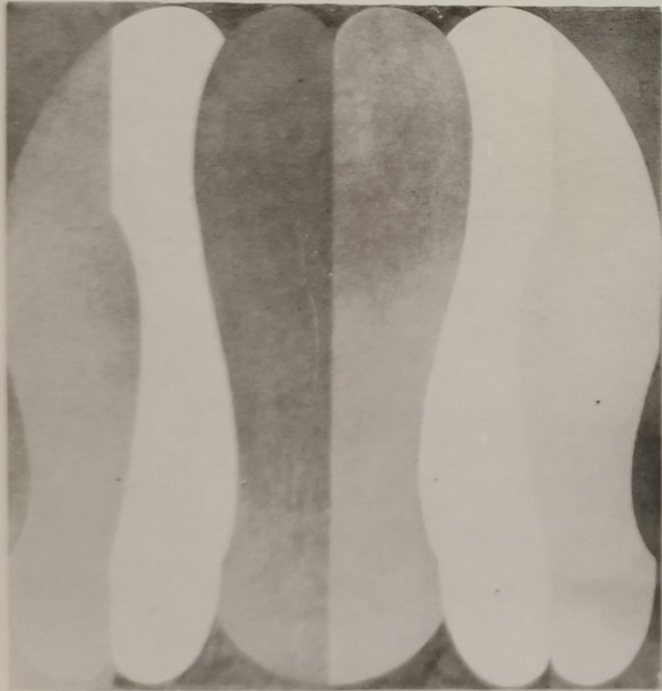
Konstrukcija — 1967 — bez broja

15. Konstrukcija 20 A — 1967

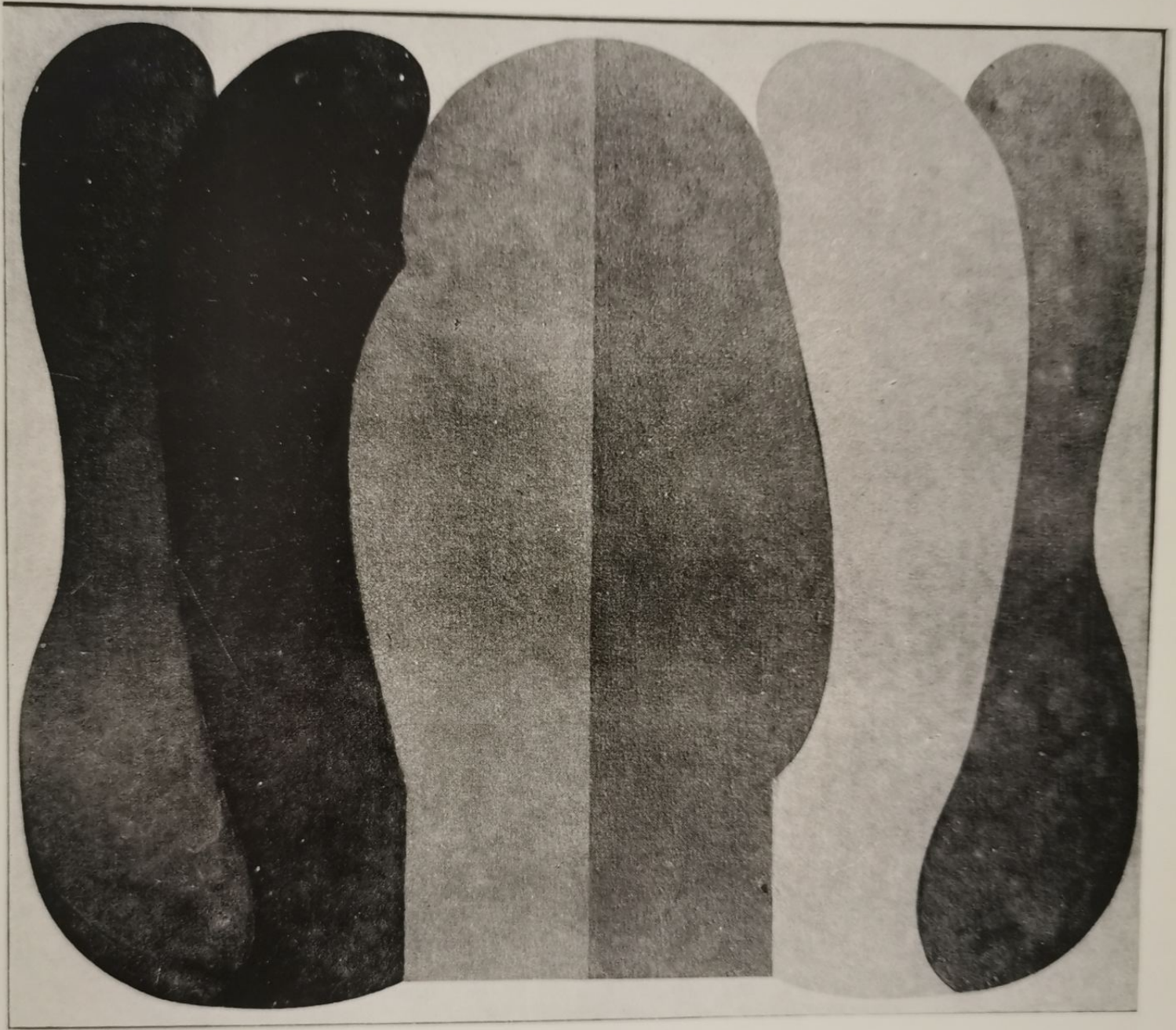
29. AL 6 — 1970

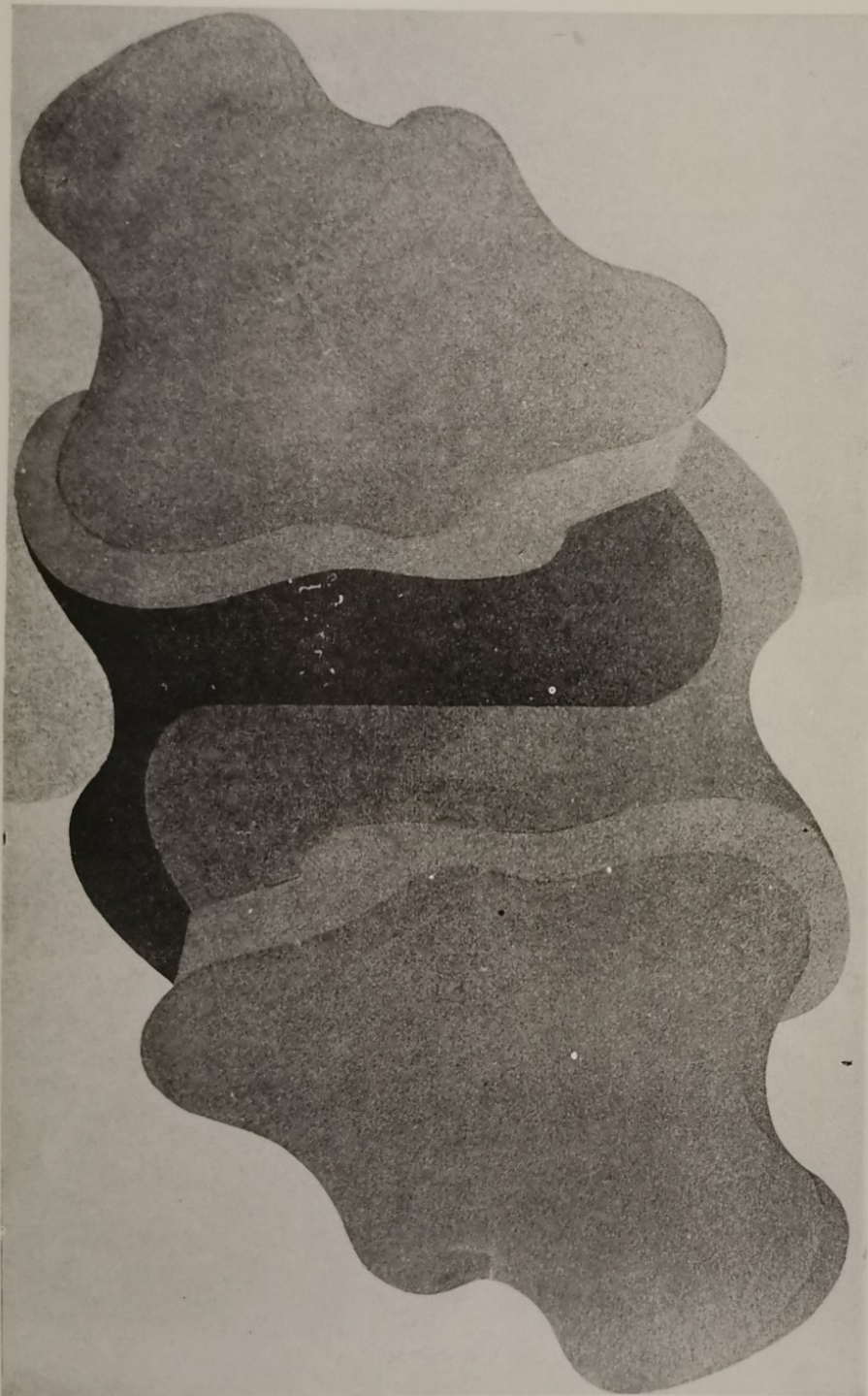

26. AL —1 — 1970

30. AL 7 — 1970 — detalj

37. Blizanci IV — 1970

1. SENZA TITOLO, 1963.
ulje na lesonitu, 30 × 70
sign.: d.l. „Mira—63”
2. S ONE STRANE PROZORA, 1964.
ulje na platnu, 90 × 75
sign.: d.d. „Mira Brtka—64”
3. LO SPECCHIO RUGGINOSO, 1964.
ulje na lesonitu, 100 × 80
sign.: d.d. „Mira—64”
4. ZARĐALO POLJE, 1954.
ulje na lesonitu, 100 × 80
sign.: nema
5. ECCO VIOLA, 1964.
ulje na lesonitu, 90 × 75
sign.: nema
6. ESKIMO, 1964.
ulje na lesonitu, 80 × 100
sign.: d.d. „Mira Brtka—64”
7. FOCO, 1964.
ulje na kartonu, 65 × 50
sign.: d.l. „Mira—64”
8. COSTRUZIONE I, 1965.
ulje na lesonitu, 80 × 100
sign.: d.d. „Mira—1965”
9. COSTRUZIONE V, 1965.
kombinovana tehnika na panelu, 125 × 97
sign.: d.d. „Mira—1965”
10. COSTRUZIONE XV, 1965.
kombinovana tehnika na panelu, 97 × 129
sign.: d.l. „Mira Brtka—65”
11. K 19, 1967.
ulje na panelu, 122 × 81
sign.: d.d. „Mira—1967”
12. K 25, 1967.
ulje na platnu, 62 × 61
sign.: nema
13. K 27, 1967.
ulje na panelu, 141,5 × 110
sign.: d.l. „Mira Brtka—1967”
14. COSTRUZIONE L, 1967.
ulje na platnu, 62 × 61
sign.: d.d. „Mira—67”
15. KONSTRUKCIJA 20A, 1967.
ulje na platnu, 85 × 100,5
sign.: d.d. „Mira Brtka—67”
16. K—31, 1968.
ulje na kartonu, 59,5 × 45
sign.: d.d. „Mira 1968”
17. LA LUNGA STRISCA BLU, 1969.
ulje na platnu, 100 × 73
sign.: nema
18. IL BOSSCO, 1969.
ulje na platnu, 130 × 97
sign.: d.d. „Mira—69”
19. HORIZONT I, 1969.
ulje na platnu, 140 × 80
sign.: d.d. „Mira—69”
20. HORIZONT II, 1969.
ulje na platnu, 140 × 110
sign.: d.d. „Mira—69”
21. HORIZONT Y, 1969.
kombinovana tehnika, 102 × 33,5
sign.: d.d. „Mira”
22. RO—1, 1970.
ulje na platnu, 80 × 90,5
sign.: d.d. „Mira—1970”
23. RO—3, 1970.
ulje na platnu, 50 × 94,5
sign.: d.d. „Mira Brtka—70”
24. NARCIS II, 1970.
ulje na platnu, 80 × 80
sign.: d.d. „Mira—1970”
25. NARCIS III, 1970.
ulje na platnu, 75 × 85
sign.: d.d. „Mira—1970”
26. AL—1, 1970.
ulje na platnu, 90 × 85
sign.: d.d. „Mira—1970”
27. AL—3, 1970.
ulje na platnu, 100 × 80
sign.: d.d. „Mira—1970”
28. AL 5, 1970.
ulje na platnu, 75 × 84,7
sign. d.d. „Mira—70”
29. AL 6, 1970.
ulje na platnu, 90 × 80
sign.: nema
30. AL 7, 1970.
ulje na platnu, 100 × 60
sign.: d.d. „Mira—70”
31. AL 8, 1970.
ulje na platnu, 90 × 80
sign.: nema
32. AL 11, 1970.
ulje na platnu, 100 × 60
sign.: d.d. „Mira—1970”

33. AL 12, 1970.
ulje na platnu, 100 × 100
sign.: d.d. „Mira—70“
34. PRIČA 10, 1970.
ulje na platnu, 60 × 50
sign.: d.d. „Mira Brtka—70“
35. DUPLEX I, 1970.
ulje na platnu, 80 × 70
sign.: d.d. „Mira—70“
36. TRIPLEX I, 1970.
ulje na platnu, 55,5 × 98
sign.: d.l. „Mira Brtka—1970“
37. BLIZANCI IV, 1970.
ulje na platnu, 100 × 60
sign.: d.l. „Mira Brtka—1970“
38. SITUACIJA 1, 1971.
ulje na platnu, 90 × 85
sign.: d.d. „Mira Brtka, 71“
39. SITUACIJA 2, 1971.
ulje na platnu, 85 × 85
sign.: d.d. „Mira Brtka, 71“
40. SITUACIJA 3, 1971.
ulje na platnu, 90 × 90
sign.: nema
41. SITUACIJA 4, 1971.
ulje na platnu, 90 × 90
sign.: d.d. „M. Brtka“
42. METAMORFOZA I, 1971.
ulje na platnu, 100 × 50
sign.: d.l. „Mira—1971“
43. ŠUMA 8, 1971.
ulje na platnu, 110 × 60
sign.: d.l. „Mira—1971“
44. PRIČA A, 1969.
kolaž, 70,1 × 49,8
sign.: d.d. „Mira Brtka—1969“
45. ŠUMA C, 1969.
kolaž, 70 × 49,9
sign.: d.d. „Mira Brtka—1969“
46. AUTODEFINICIJA, 1970.
kolaž, 70,1 × 49,9
sign.: d.d. „Mira Brtka—1970“
47. FORMA, 1970.
kolaž, 70 × 49,9
sign.: d.d. „Mira Brtka—1970“
48. REKA A, 1970.
kolaž, 49,8 × 70,1
sign.: d.d. „Mira Brtka—1970“
49. ŠUMA A, 1970.
kolaž, 70,2 × 49,9
sign.: d.d. „Mira Brtka—1970“
50. ŠUMA B, 1970.
kolaž, 70,2 × 49,9
sign.: d.d. „Mira Brtka—1970“
51. POLJE B, 1970.
kolaž, 50,1 × 69,9
sign.: d.d. „Mira Brtka—1970“
52. POLJE C, 1970.
kolaž, 50,1 × 69,9
sign.: d.d. „Mira Brtka—1970“
53. POLJE E, 1970.
kolaž, 49,9 × 69,9
sign.: d.d. „Mira Brtka“
54. POLJE F, 1970.
kolaž, 69,9 × 50,1
sign.: d.d. „Mira Brtka—1970“
55. POLJE H, 1970.
kolaž, 70 × 50
sign.: d.d. „Mira Brtka—1970“
56. POLJE A, 1971.
kolaž, 50 × 70,2
sign.: d.d. „Mira Brtka—1971“
57. ODJEK A, 1966.
kombinovana tehnika, 65,9 × 48,3
sign.: d.d. „Mira Brtka—1966“
58. ODJEK B, 1967.
kombinovana tehnika, 70 × 49,8
sign.: d.d. „Mira 1967“
59. ODJEK C, 1967.
kombinovana tehnika, 70,1 × 49,8
sign.: d.d. „Mira—67“
60. CRTEŽ I, 1968.
kombinovana tehnika, 70,3 × 50
sign.: d.d. „Mira Brtka—1968“
61. PRIČA, 1969.
kombinovana tehnika, 60 × 40,2
sign.: d.d. „Mira Brtka—1969“
62. ILUZIJA 1, 1969.
flomaster, 69,8 × 50,1
sign.: d.d. „Mira Brtka—1969“
63. ILUZIJA 2, 1969.
flomaster, 70,2 × 50,2
sign.: d.d. „M. Brtka—69“

sve mere izražene su u santimetrima
sve slike svojina su autora.

Mirta Bortka